DU MPhil Phd in Sanskrit

Topic:- DU_J19_MPHIL_SANS

1) 2018 तमस्य ख्रीष्टाब्दस्य संस्कृतस्य सेवार्थं साहित्य-अकादम्याः पुरस्कारेण सम्मानितः-

[Question ID = 822]

1. केशवरावमुसलगांवकरः [Option ID = 3286]
2. रुद्रपट्टनम-नारायणस्वामी [Option ID = 3285]
3. आद्याप्रसादमिश्रः [Option ID = 3287]
4. रमाकान्तशुक्लः [Option ID = 3288]

Correct Answer :-
- रमाकान्तशुक्लः [Option ID = 3288]

2) लक्षणाव्यापारेण सम्बद्धः को ध्वनिभेदः-

[Question ID = 820]

1. विवक्षितान्यपरवाच्यध्वनिकाव्यम् [Option ID = 3277]
2. उक्ते उभेऽपि न [Option ID = 3280]
3. उक्ते उभेऽपि [Option ID = 3279]
4. अविवक्षितवाच्यध्वनिकाव्यम् [Option ID = 3278]

Correct Answer :-
- अविवक्षितवाच्यध्वनिकाव्यम् [Option ID = 3278]

3) "प्रत्यासन्ने नभसि दयिता जीवितालम्बनार्थी" अत्र 'नभसि' पदस्यार्थः-

[Question ID = 840]

1. श्रावणमासे [Option ID = 3357]
2. आषाढमासे [Option ID = 3358]
3. उक्तेषु न कोऽपि साधुः [Option ID = 3360]
4. कार्तिकमासे [Option ID = 3359]

Correct Answer :-
- श्रावणमासे [Option ID = 3357]

4) "प्रतीपभूपालमृगीदृशां दृशः" अत्र रेखांकितांशेऽलङ्कारोऽस्ति-

[Question ID = 842]

1. उत्प्रेक्षा [Option ID = 3368]
2. उपमा [Option ID = 3365]
3. यमकम् [Option ID = 3367]
4. रूपकम् [Option ID = 3366]

Correct Answer :-
- उपमा [Option ID = 3365]

5) "वृद्धास्ते न विचारणीयचरिताः" इयमुक्तिरस्ति-

[Question ID = 852]

1. लवस्य [Option ID = 3405]

collegedunia
India's largest Student Review Platform

2. कुशस्य [Option ID = 3406]
3. सुमन्त्रस्य [Option ID = 3408]
4. चन्द्रकेतो: [Option ID = 3407]

Correct Answer :-

- लवस्य [Option ID = 3405]

**6) "यस्यास्तोये कृतवसतयो मानसं सन्निकृष्टं
नाध्यास्यन्ति व्यपगतशुचस्त्वामपि प्रेक्ष्य हंसाः।" इत्यस्मिन् पद्यांशे अलङ्कारोऽस्ति –**

[Question ID = 838]

1. विभावना [Option ID = 3350]
2. उपमा [Option ID = 3349]
3. अप्रस्तुतप्रशंसा [Option ID = 3352]
4. विशेषोक्ति: [Option ID = 3351]

Correct Answer :-

- विशेषोक्ति: [Option ID = 3351]

7) "सुखात्तु याति नरो दरिद्रतां धृतः शरीरेण मृतः स जीवति ।।" इयमुक्ति: लभ्यते -

[Question ID = 850]

1. स्वप्नवासवदत्ते [Option ID = 3398]
2. मृच्छकटिके [Option ID = 3399]
3. अभिज्ञानशाकुन्तले [Option ID = 3397]
4. कुमारसम्भवे [Option ID = 3400]

Correct Answer :-

- मृच्छकटिके [Option ID = 3399]

8) "अपि ग्रावा रोदित्यपि दलति वज्रस्य हृदयम्" इदं कथनं कस्य अस्ति-

[Question ID = 853]

1. लक्ष्मणस्य [Option ID = 3409]
2. सीताया: [Option ID = 3411]
3. रामस्य [Option ID = 3410]
4. तमसाया: [Option ID = 3412]

Correct Answer :-

- लक्ष्मणस्य [Option ID = 3409]

9) "चित्रया यजेत पशुकाम:" इह 'चित्रा' इति शब्दो यागनामधेयं केन कारणेन भवति ?

[Question ID = 855]

1. तत्प्रख्यशास्त्रात् [Option ID = 3419]
2. विधेयार्थभयात् [Option ID = 3420]
3. मत्वार्थलक्षणाभयात् [Option ID = 3417]
4. वाक्यभेदभयात् [Option ID = 3418]

Correct Answer :-

- वाक्यभेदभयात् [Option ID = 3418]

10) "यस्मिंश्च राजनि जितजगति परिपालयति छत्रेषु कनकदण्डा: न प्रजानामासन्" इत्यत्र कोऽअलंकार:?

[Question ID = 836]

1. मुद्रा [Option ID = 3343]

collegedunia
India's largest Student Review Platform

2. संसृष्टि: [Option ID = 3341]
3. उक्तेषु न कोऽपि [Option ID = 3344]
4. रूपकम् [Option ID = 3342]

Correct Answer :-
- संसृष्टि: [Option ID = 3341]

11) "वायुर्वै क्षेपिष्ठा देवता" अर्थवादवाक्यमिदमस्ति-

[Question ID = 854]

1. निषेधशेष: [Option ID = 3414]
2. भूतार्थवादशेष: [Option ID = 3416]
3. विधिशेष: [Option ID = 3413]
4. गुणशेष: [Option ID = 3415]

Correct Answer :-
- विधिशेष: [Option ID = 3413]

12) सांख्ये अष्टसिद्धिषु परिगणिता अस्ति-

[Question ID = 828]

1. आगम: [Option ID = 3311]
2. अर्थ: [Option ID = 3310]
3. शत्रुविघात: [Option ID = 3312]
4. अध्ययनम् [Option ID = 3309]

Correct Answer :-
- अध्ययनम् [Option ID = 3309]

13) "नयनम् इदम् धन्यम्" इति अस्ति-

[Question ID = 823]

1. अटलबिहारीवाजपेयिनः हिन्दीकाव्यस्य संस्कृतानुवादः [Option ID = 3290]
2. आयुषमन्त्रालयेन स्थापित आयुर्वेदनेत्रचिकित्सालयः [Option ID = 3292]
3. नरेन्द्रमोदिनः गुर्जरकाव्यस्य संस्कृतानुवादः [Option ID = 3289]
4. गालिबस्य गजलकाव्यस्य संस्कृतानुवाद: [Option ID = 3291]

Correct Answer :-
- नरेन्द्रमोदिनः गुर्जरकाव्यस्य संस्कृतानुवादः [Option ID = 3289]

14) "राजन्+य" इति स्थितौ 'ये च भावकर्मणो:' सूत्रेण किं भवति-

[Question ID = 860]

1. नकारलोपस्य निषेध: [Option ID = 3437]
2. नकारस्य प्रकृतिभाव: [Option ID = 3438]
3. 'टि'लोपस्य निषेध: [Option ID = 3440]
4. अन: प्रकृतिभाव: [Option ID = 3439]

Correct Answer :-
- अन: प्रकृतिभाव: [Option ID = 3439]

15) "वाव्रज्यते" इत्यत्र 'यङ्' प्रत्यय: केन सूत्रेण विधीयते?

[Question ID = 858]

1. यङोऽचि च [Option ID = 3430]
2. उक्तेषु न केनापि [Option ID = 3432]

collegedunia
India's largest Student Review Platform

3. धातोरेकाचो हलादे: क्रियासमभिहारे यङ् [Option ID = 3429]
4. नित्यं कौटिल्ये गतौ [Option ID = 3431]

Correct Answer :-
- नित्यं कौटिल्ये गतौ [Option ID = 3431]

---

16) "कुर्वन्ति" इत्यत्र 'न भकुर्छुराम्' सूत्रेण किं भवति-

[Question ID = 861]

1. उपधालोपस्य निषेध: [Option ID = 3442]
2. उपधादीर्घस्य निषेध: [Option ID = 3441]
3. रेफलोपस्य निषेध: [Option ID = 3443]
4. गुणनिषेध: [Option ID = 3444]

Correct Answer :-
- उपधादीर्घस्य निषेध: [Option ID = 3441]

---

17) "सरसिजम्" इत्यत्र सप्तम्या: अलुक् केन सूत्रेण भवति ?

[Question ID = 862]

1. लुक् तद्धितलुकि [Option ID = 3448]
2. तृतीयासप्तम्योर्बहुलम् [Option ID = 3446]
3. तत्पुरुषे कृति बहुलम् [Option ID = 3445]
4. पञ्चम्या: स्तोकादिभ्य: [Option ID = 3447]

Correct Answer :-
- तत्पुरुषे कृति बहुलम् [Option ID = 3445]

---

18) "दीर्घसक्थ:" इत्यस्य कतमो विग्रह: साधु:?

[Question ID = 859]

1. दीर्घौ सक्थिनी यस्या सा [Option ID = 3435]
2. दीर्घौ सक्थिनी यस्य स: [Option ID = 3433]
3. दीर्घौ सक्थौ यस्य स: [Option ID = 3436]
4. दीर्घे सक्थिनी यस्य स: [Option ID = 3434]

Correct Answer :-
- दीर्घे सक्थिनी यस्य स: [Option ID = 3434]

---

19) "ब्रह्मोडुपेन प्रतरेत विद्वान्" इति मन्त्रांशेऽस्मिन् प्रयुक्तस्य "ब्रह्म" इत्यस्य पदस्यार्थो वर्तते -

[Question ID = 832]

1. आत्मा [Option ID = 3325]
2. ओंकारः [Option ID = 3328]
3. पुरुषः [Option ID = 3326]
4. ब्रह्मा [Option ID = 3327]

Correct Answer :-
- ओंकारः [Option ID = 3328]

---

20) आरभटी वृत्ति: सम्बद्धाऽस्ति-

[Question ID = 818]

1. वीररसेन [Option ID = 3271]
2. रौद्ररसेन [Option ID = 3270]
3. सर्वै: रसै: [Option ID = 3272]

collegedunia
India's largest Student Review Platform

4. शृंगाररसेन [Option ID = 3269]

Correct Answer :-

- रौद्ररसेन [Option ID = 3270]

21) तर्कभाषायां मनसो विषये किं नोक्तम्-

[Question ID = 857]

1. इन्द्रियत्वम् [Option ID = 3428]
2. आत्मनोऽन्तर्वर्तित्वम् [Option ID = 3427]
3. हृदयान्तर्वर्तित्वम् [Option ID = 3426]
4. अणुपरिमाणत्वम् [Option ID = 3425]

Correct Answer :-

- आत्मनोऽन्तर्वर्तित्वम् [Option ID = 3427]

22) 'तत्त्वमसि' इति महावाक्यस्य अर्थबोधनाय उपयुज्यमाने सम्बन्धत्रये नास्ति-

[Question ID = 849]

1. लक्ष्यलक्षणभाव: [Option ID = 3395]
2. असामानाधिकरण्यसम्बन्ध: [Option ID = 3396]
3. सामानाधिकरण्यम् [Option ID = 3393]
4. विशेषणविशेष्यभाव: [Option ID = 3394]

Correct Answer :-

- असामानाधिकरण्यसम्बन्ध: [Option ID = 3396]

23) कठोपनिषद् सम्बद्धा अस्ति-

[Question ID = 830]

1. अथर्ववेदेन [Option ID = 3320]
2. ऋग्वेदेन [Option ID = 3319]
3. सामवेदेन [Option ID = 3317]
4. कृष्णयजुर्वेदेन [Option ID = 3318]

Correct Answer :-

- कृष्णयजुर्वेदेन [Option ID = 3318]

24) गमंध्यै' शब्दे क्त्वार्थकप्रत्ययोऽस्ति-

[Question ID = 835]

1. कध्यै [Option ID = 3339]
2. मध्यैन् [Option ID = 3340]
3. अध्यै [Option ID = 3337]
4. अध्यैन् [Option ID = 3338]

Correct Answer :-

- अध्यैन् [Option ID = 3338]

25) संस्कृतभाषाया: 'काक' इति शब्दस्य स्थाने हिन्दीभाषायां 'काग' इत्यस्य शब्दस्य प्रयोग: उदाहरणमस्ति –

[Question ID = 865]

1. महाप्राणीकरणस्य [Option ID = 3457]
2. अल्पप्राणीकरणस्य [Option ID = 3458]
3. अघोषीकरणस्य [Option ID = 3460]
4. घोषीकरणस्य [Option ID = 3459]

collegedunia.com
India's largest Student Review Platform

Correct Answer :-
- घोषीकरणस्य [Option ID = 3459]

26) सप्तदशतमं विश्वसंस्कृतसम्मेलनं कुत्र आयोजितमासीत्-

[Question ID = 824]

1. बेंकाकनगरे [Option ID = 3293]
2. वैंकुवरनगरे [Option ID = 3294]
3. दिल्लीनगरे [Option ID = 3295]
4. केनबरानगरे [Option ID = 3296]

Correct Answer :-
- वैंकुवरनगरे [Option ID = 3294]

27) स हि भगवान् कालत्रयदर्शी तप:प्रभावाद्दिव्येन चक्षुषा सर्वमेव करतलगतमिव जगदवलोकयति। एतत् कस्य वर्णनं वर्तते-

[Question ID = 837]

1. महर्षे: हारीतस्य [Option ID = 3345]
2. महर्षे: कण्वस्य [Option ID = 3348]
3. जाबालिमहर्षे: [Option ID = 3346]
4. राज्ञ: शूद्रकस्य [Option ID = 3347]

Correct Answer :-
- जाबालिमहर्षे: [Option ID = 3346]

28) अग्निपुराणादुद्धृतं वाक्यमस्ति-

[Question ID = 817]

1. त्रिवर्गसाधनं नाट्यम् [Option ID = 3266]
2. उक्तमुभयमपि न [Option ID = 3268]
3. उक्तमुभयमपि [Option ID = 3267]
4. नरत्वं दुर्लभं लोके... [Option ID = 3265]

Correct Answer :-
- उक्तमुभयमपि [Option ID = 3267]

29) क्षणभंगुरवादो कस्य धर्मस्य सिद्धान्तोऽस्ति -

[Question ID = 846]

1. शैवधर्मस्य [Option ID = 3381]
2. बौद्धधर्मस्य [Option ID = 3384]
3. जैनधर्मस्य [Option ID = 3383]
4. सनातनधर्मस्य [Option ID = 3382]

Correct Answer :-
- बौद्धधर्मस्य [Option ID = 3384]

30) वैष्णवधर्मानुसारेण चतुर्व्यूहे सम्मिलितो नास्ति-

[Question ID = 847]

1. बलरामः [Option ID = 3387]
2. प्रद्युम्नः [Option ID = 3386]
3. संकर्षणः [Option ID = 3385]
4. साम्बः [Option ID = 3388]

Correct Answer :-

collegedunia
India's largest Student Review Platform

• बलरामः [Option ID = 3387]

31) वर्णव्यवस्थायाः सम्बन्धे आपद्धर्मोऽस्ति -

[Question ID = 844]

1. संकटकाले ग्रहीतुं योग्य: वर्णविषयकधर्मः [Option ID = 3373]
2. वर्णविषयक: सामान्यधर्मः [Option ID = 3375]
3. शूद्रवर्णेन ग्रहीतुं योग्य: धर्मः [Option ID = 3376]
4. सामान्यमनुष्यधर्मः [Option ID = 3374]

Correct Answer :-

• संकटकाले ग्रहीतुं योग्य: वर्णविषयकधर्मः [Option ID = 3373]

32) भारतीयसंस्कृतौ प्रमुखानि त्रीणि ऋणानि मन्यन्ते -

[Question ID = 845]

1. देव-ऋणम्, ऋषि-ऋणम्, भूत-ऋणम् [Option ID = 3380]
2. देव-ऋणम्, ऋषि-ऋणम्, पितृ-ऋणम् [Option ID = 3377]
3. मनुष्य-ऋणम्, देव-ऋणम्, भूतऋणम् [Option ID = 3379]
4. देवऋणम्, ब्रह्म-ऋणम्, भूत-ऋणम् [Option ID = 3378]

Correct Answer :-

• देव-ऋणम्, ऋषि-ऋणम्, पितृ-ऋणम् [Option ID = 3377]

33) मल्लिनाथमते मेघदूतस्योपजीव्यमस्ति-

[Question ID = 841]

1. रामायणम् [Option ID = 3362]
2. महाभारतम् [Option ID = 3361]
3. ब्रह्मवैवर्तपुराणम् [Option ID = 3363]
4. अध्यात्मरामायणम् [Option ID = 3364]

Correct Answer :-

• रामायणम् [Option ID = 3362]

34) Vedic Bibliography इत्यस्य ग्रन्थस्य सम्पादकः वर्तते –

[Question ID = 829]

1. मैक्समूलर: [Option ID = 3316]
2. रामचन्द्रनारायणदाण्डेकरः [Option ID = 3315]
3. ए. बी. कीथ: [Option ID = 3313]
4. वी. राघवन् [Option ID = 3314]

Correct Answer :-

• रामचन्द्रनारायणदाण्डेकरः [Option ID = 3315]

35) मृच्छकटिकस्य अष्टमांकस्य नाम वर्तते-

[Question ID = 851]

1. व्यवहार: [Option ID = 3402]
2. प्रवहणविपर्यय: [Option ID = 3401]
3. वसन्तसेनामोटन: [Option ID = 3404]
4. आर्यकापवाहनम् [Option ID = 3403]

Correct Answer :-

• वसन्तसेनामोटन: [Option ID = 3404]

collegedunia
India's largest Student Review Platform

36) अज्ञानस्य भेदो नास्ति-

[Question ID = 848]

1. समष्टिरूपम् [Option ID = 3389]
2. उक्तेषु त्रिषु न कोऽपि [Option ID = 3392]
3. व्यष्टिरूपम् [Option ID = 3390]
4. आवरणशक्तिः [Option ID = 3391]

Correct Answer :-
- आवरणशक्तिः [Option ID = 3391]

---

37) श्रीमद्भगवद्गीताया आंग्लभाषायां सर्वप्रथममनुवादः कृतः-

[Question ID = 826]

1. कामिलबुल्केमहाभागेन [Option ID = 3304]
2. विलियमजोन्समहाभागेन [Option ID = 3301]
3. मैक्सम्यूलरमहाभागेन [Option ID = 3302]
4. चार्ल्सविलिकिन्समहाभागेन [Option ID = 3303]

Correct Answer :-
- चार्ल्सविलिकिन्समहाभागेन [Option ID = 3303]

---

38) 'गतिस्तयोरेष जनः' इत्यत्र हंसः कयोः गतिरूपेण चित्रितः-

[Question ID = 843]

1. नलेन्द्रयोः [Option ID = 3371]
2. स्वर्गभूलोकयोः [Option ID = 3372]
3. नलदमयन्त्योः [Option ID = 3369]
4. मातृवरटयोः [Option ID = 3370]

Correct Answer :-
- मातृवरटयोः [Option ID = 3370]

---

39) 'सक्तुमिव तितउना पुनन्तो यत्र धीरा मनसा वाचमक्रत...." इति अस्य मन्त्रस्य ऋषिः अस्ति-

[Question ID = 833]

1. बृहस्पतिराङ्गीरसः [Option ID = 3329]
2. मनसाङ्गीरसः [Option ID = 3332]
3. वाग्देवी सरस्वती [Option ID = 3330]
4. भृग्वाङ्गीरसः [Option ID = 3331]

Correct Answer :-
- बृहस्पतिराङ्गीरसः [Option ID = 3329]

---

40) तैरोव्यंजनस्वरितो भेदोऽस्ति-

[Question ID = 834]

1. आश्रितस्वरितस्य [Option ID = 3336]
2. क्षैप्रस्वरितस्य [Option ID = 3334]
3. तैरोविरामस्वरितस्य [Option ID = 3335]
4. स्वतन्त्रस्वरितस्य [Option ID = 3333]

Correct Answer :-
- आश्रितस्वरितस्य [Option ID = 3336]

---

collegedunia
India's largest Student Review Platform

41) पुरुषसूक्ते पुरुषस्य वर्ण उक्तः

[Question ID = 831]

1. लोहितवर्णः [Option ID = 3321]
2. हिरण्यवर्णः [Option ID = 3324]
3. आदित्यवर्णः [Option ID = 3322]
4. कृष्णवर्णः [Option ID = 3323]

Correct Answer :-

- आदित्यवर्णः [Option ID = 3322]

42) यस्य हेतोः साध्यविपरीतसाधकं हेत्वन्तरं विद्यते स उच्यते-

[Question ID = 856]

1. विरुद्धः [Option ID = 3421]
2. प्रकरणसमः [Option ID = 3424]
3. कालात्ययापदिष्टः [Option ID = 3423]
4. असिद्धः [Option ID = 3422]

Correct Answer :-

- प्रकरणसमः [Option ID = 3424]

43) यस्य च रिपुवर्गः सदा पार्थोऽपि न महाभारतरणयोग्यः " इह "यस्य" इत्यनेन निर्देशोऽस्ति–

[Question ID = 839]

1. कन्दर्पकेतोः [Option ID = 3355]
2. वसुदेवस्य [Option ID = 3353]
3. चिन्तामणेः [Option ID = 3356]
4. विष्णोः [Option ID = 3354]

Correct Answer :-

- चिन्तामणेः [Option ID = 3356]

44) अधोलिखितेषु 'रात्रिः' इत्यस्य शब्दस्य निर्वचनं नास्ति-

[Question ID = 866]

1. प्ररमयति भूतानि [Option ID = 3461]
2. प्रदीयन्तेऽस्यामवश्यायाः [Option ID = 3464]
3. रात्रौ भूतानि शेरते [Option ID = 3463]
4. नक्तञ्चराण्युपरमयति [Option ID = 3462]

Correct Answer :-

- रात्रौ भूतानि शेरते [Option ID = 3463]

45) अधोलिखितेषु अखण्ड्यस्वनिमस्य भेदो नास्ति-

[Question ID = 864]

1. मात्रा [Option ID = 3453]
2. उदात्तादिस्वराः [Option ID = 3455]
3. बलाघातः [Option ID = 3454]
4. अनुस्वारः [Option ID = 3456]

Correct Answer :-

- अनुस्वारः [Option ID = 3456]

46) अधोलिखितेषु सांख्यमतानुगतम् व्यक्तविषये सत्यकथनं चिनुत-

collegedunia
India's largest Student Review Platform

[Question ID = 827]

1. अनाश्रितमस्ति [Option ID = 3308]
2. एकमस्ति [Option ID = 3306]
3. सक्रियमस्ति [Option ID = 3307]
4. नित्यमस्ति [Option ID = 3305]

Correct Answer :-

- सक्रियमस्ति [Option ID = 3307]

47) अधोलिखितेषु कतमा भाषा 'शतम्' इति वर्गे नास्ति-

[Question ID = 863]

1. रूसीभाषा [Option ID = 3450]
2. संस्कृतम् [Option ID = 3449]
3. अवेस्ता [Option ID = 3452]
4. जर्मनभाषा [Option ID = 3451]

Correct Answer :-

- जर्मनभाषा [Option ID = 3451]

48) अधोलिखितेषु क: भारतरत्नसम्मानेन सभाजितो नास्ति-

[Question ID = 825]

1. सुश्रीतीजनबाई [Option ID = 3300]
2. श्रीप्रणवमुखर्जी [Option ID = 3297]
3. श्रीनानाजीदेशमुख: [Option ID = 3298]
4. श्रीअमर्त्यसेन: [Option ID = 3299]

Correct Answer :-

- सुश्रीतीजनबाई [Option ID = 3300]

49) रसोद्बोधे कारणत्वेन मता:-

[Question ID = 819]

1. विभावानुभावव्यभिचारिण: [Option ID = 3276]
2. विभाव एव, यतोऽनुभावास्तु कार्यत्वेन व्यभिचारिणश्च सहकारित्वेन अभिमता: [Option ID = 3274]
3. केवलं विभावा: व्यभिचारिणश्च [Option ID = 3275]
4. आलम्बनमेव [Option ID = 3273]

Correct Answer :-

- विभावानुभावव्यभिचारिण: [Option ID = 3276]

50) शृंगारोऽङ्गीरसो भवितुमर्हति-

[Question ID = 821]

1. नाटिकायाम् [Option ID = 3281]
2. नाटके [Option ID = 3282]
3. सर्वेष्वेव उक्तेषु [Option ID = 3284]
4. प्रकरणे [Option ID = 3283]

Correct Answer :-

- सर्वेष्वेव उक्तेषु [Option ID = 3284]

collegedunia
India's largest Student Review Platform